

МІНІСТЕРСТВО МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
(Мінмолодьспорт)

вул. Еспланадна, 42, м. Київ, 01601, тел. (044) 289-03-66, 289-12-64

E-mail: correspond@mms.gov.ua, web-site: <http://mms.gov.ua> код згідно з ЄДРПОУ 38649881

від _____ 20__ р. № _____

На № _____ від _____ 20__ р.

Голові Комітету Верховної Ради
України з питань молоді і спорту

Андрію КОЖЕМ'ЯКІНУ

Щодо надання матеріалів

Шановний пане Андрію!

Міністерство молоді та спорту України висловлює Вам свою повагу та повідомляє про опрацювання листа Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту від 30.07.2026 № 04-21/05-2026/180666 щодо участі в слуханнях на тему: «Шляхи вдосконалення законодавчого забезпечення сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності».

Інформуємо, що участь у слуханнях візьмуть Міністр молоді та спорту України Матвій Бідний, який звернеться зі вступним словом, та заступник Міністра молоді та спорту України Уляна Токарева, яка буде доповідати з основного питання порядку денного.

Реєстрацію представників Мінмолодьспорту для участі у слуханнях здійснено за посиланням, зазначеним у листі Комітету.

Інформаційні матеріали, а також пропозиції Мінмолодьспорту до проєкту рекомендацій слухань додаються.

- Додатки:
1. Інформаційні матеріали до доповіді на 7 арк.
 2. Інформаційні матеріали щодо виконання Закону України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» на 3 арк.
 3. Пропозиції Мінмолодьспорту до проєкту рекомендацій на 2 арк.

З повагою

Міністр

Матвій БІДНИЙ

Інформаційні матеріали щодо вдосконалення законодавчого забезпечення сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності

На третьому році реалізації Закону на замовлення Мінмолодьспорту Соціологічна група «Рейтинг» провела Репрезентативне соціологічне дослідження у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності. Дослідження мало дати емпіричну відповідь на питання, які складові чинної політики відповідають суспільному запиту, які процеси відбуваються у мовних, культурних і громадянських практиках та які проблеми потребують додаткової уваги держави.

Результати засвідчили високий рівень громадянської самоідентифікації. Після початку повномасштабного вторгнення 33% опитаних почали більше спілкуватися українською мовою на роботі, під час навчання та у колі друзів, 29% – у сім'ї. 68% повідомили про збільшення споживання українського контенту протягом останнього року.

92 % опитаних пишуться тим, що є громадянами України. Водночас 73% вважають, що національність людини визначає її самоусвідомлення, тоді як 20% пов'язують її з етнічним походженням батьків. Це засвідчує перевагу громадянського розуміння нації, за якого належність до неї ґрунтується насамперед на свідомій ідентифікації людини, а не на її походженні.

Дослідження також показало, що 80% опитаних не мають наміру емігрувати та хочуть жити в Україні. Державна політика має підтримувати вибір громадян, які пов'язують своє майбутнє з Україною, створювати умови для їхньої участі в суспільному житті та сприяти збереженню людського капіталу держави. Особливої уваги потребують молоді вікові групи, серед яких наміри щодо тимчасового або постійного виїзду є більш поширеними.

Також було виявлено і певні виклики для державної політики. Приміром, 62% опитаних не знають про громадські організації, що працюють у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, а членами таких організацій або учасниками їхньої діяльності є лише 6%. 80% респондентів не відчують свого впливу на прийняття політичних рішень на загальнодержавному рівні, 73% – на рівні громади.

За даними Дослідження медіаспоживання населення України, проведеного соціологічною компанією Gradus на замовлення Міністерства культури України у лютому–березні 2026 року, 41% опитаних регулярно, щонайменше раз на тиждень, споживає російськомовний контент. Серед підлітків віком 14–17 років цей показник становить 59%. Telegram-каналам довіряють 39% опитаних, тоді як офіційним державним джерелам, зокрема сайтам і сторінкам органів влади, – 34%. Серед осіб віком 14–24 роки рівень довіри до Telegram-каналів становить 45%.

Дослідження вказує на особливий вплив рекомендаційних алгоритмів на медіаспоживання молоді. Платформи продовжують пропонувати російськомовний контент за інерцією, навіть коли користувач свідомо надає перевагу українській мові. Дослідження також виявило дефіцит доступного якісного українськомовного продукту в окремих сегментах, зокрема дитячого контенту.

Поєднання цих чинників зберігає можливості для проникнення російських наративів в український інформаційний простір та підвищує вразливість аудиторії до маніпуляцій, дезінформації й цілеспрямованих інформаційних впливів.

Дані загальнонаціонального дослідження «Вплив війни на молодь в Україні», підготовленого Соціологічною групою «Рейтинг» за ініціативи Міністерства молоді та спорту України за технічної та організаційної підтримки Програми розвитку ООН (ПРООН) в Україні та Уряду Данії, підтверджують потребу в системній роботі з молодими українцями за кордоном. У 2025 році лише 22% опитаної молоді за кордоном точно планували повернутися в Україну. У 2024 році цей показник становив 32%.

Робота з молоддю за кордоном потребує інструментів, співмірних за сталістю та охопленням із тими, що застосовуються в Україні. Молоді українці за кордоном мають залишатися учасниками українського освітнього, культурного, інформаційного та громадського простору. Вони можуть бути носіями української національної та громадянської ідентичності, представляти Україну в суспільствах країн перебування та поширювати достовірні знання про українську історію, культуру і сучасну боротьбу за незалежність. Водночас, робота з цими громадянами України має поєднувати збереження ідентичності з формуванням умов для добровільного повернення молоді в Україну.

Результати останніх досліджень підтвердили наявність нових потреб і суспільних запитів, які не могли бути повною мірою враховані під час прийняття Закону у 2022 році.

Після завершення першого етапу реалізації Стратегії у 2023–2025 роках було також проведено моніторинг виконання відповідного операційного плану. Його результати допомогли співвіднести дані соціологічного дослідження з практикою роботи органів державної влади та місцевого самоврядування. Серед питань, що потребують подальшого опрацювання, визначено міжсекторальну взаємодію, інституційну спроможність на місцевому рівні, кадрові і методичні забезпечення, якість моніторингової інформації та використання соціологічних і статистичних даних під час планування політики. Ці висновки використовуються як допоміжне джерело під час підготовки наступного етапу реалізації Стратегії та пропозицій до законодавства.

Наступним завданням стало фахове формулювання виявленого суспільного запиту та напрацювання варіантів його врахування у державній політиці.

Розуміючи важливість залучення до цієї роботи науковців, представників громадянського суспільства, освіти, культури, органів державної влади та практиків, Українська академія лідерства ініціювала створення громадської

експертної платформи IDEM. Мінмолодьспорт підтримав цю ініціативу як формат суспільно-експертного обговорення державної політики та підготовки пропозицій щодо її подальшого розвитку. Зауважу, що в нинішніх умовах об'єднання фахівців із різним професійним досвідом дає змогу ширше побачити проблематику сфери та зіставити наукові підходи з практичними потребами держави і громад.

Метою діяльності платформи є створення двох аналітичних документів – Зеленої та Білої книг у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності. Зелена книга має виконати аналітичну функцію: описати стан сфери, систематизувати проблеми, показати наявні позиції та сформулювати основу для подальших рішень. Напрацювання платформи доцільно використати під час підготовки пропозицій до оновлення державної політики та законодавства.

6 листопада 2025 року відбувся діалоговий захід IDEM.DAY, який став початком системної роботи платформи. Після цього заходу експерти тривалий час працювали в тематичних групах. Групи аналізували визначені виміри ідентичності, роль держави, наявні проблеми, можливі інструменти реалізації політики, а також напрацьовували шаблони до аналітичного документу «Зелена книга».

Групи працювали за такими напрямками:

«Цінності та чесноти: що означає бути громадянином/громадянкою України»;

«Культурні практики, культура повсякдення: як ідентичність проявляється щодня»;

«Гранд-наратив: єдиний образ нації в історичному процесі»;

«Держава та ідентичність: що робити і чого не робити»;

«Громадянський та локальні виміри ідентичностей»;

«Система національної освіти: роль у формуванні ідентичності»;

«Світове українство: нові виміри ідентичності».

4 червня 2026 року відбувся діалоговий захід IDEM.DAY 2. Його завданням було представлення, взаємне обговорення і синхронізація напрацювань груп після тривалої роботи кожної групи у власній темі. Формат структурованого світового кафе дав змогу зіставити описи проблемних питань, запропоновані механізми їх вирішення та бачення ролі держави.

Наразі всі групи провели фінальні засідання, результати цього етапу лягли в основу проекту аналітичного документу Зеленої книги.

Платформа також напрацьовувала робочий глосарій. Документ окреслює як нові, так і дискусійні терміни, зокрема ті, якими пропонується замінити терміни чинного закону.

Наведені результати практичної реалізації Закону та Стратегії, моніторингу першого етапу її виконання, соціологічного дослідження, роботи платформи IDEM, а також постійної взаємодії Мінмолодьспорту з органами влади, науковою, експертною спільнотою та інститутами громадянського суспільства дають змогу сформулювати перші практичні висновки щодо положень Закону, які потребують перегляду або додаткового фахового опрацювання.

Йдеться не про зміну загальної логіки Закону, а про уточнення його окремих положень з урахуванням досвіду застосування, суспільно-політичних змін, змін у системі органів державної влади та суміжному законодавстві. На цьому етапі можна виділити такі попередні напрями вдосконалення Закону.

Щодо термінологічного апарату. Робочий глосарій IDEM систематизує ключові поняття та підходи, що використовуються в сучасній науковій дискусії щодо утвердження української національної та громадянської ідентичності, і ілюструє їх зміст на конкретних прикладах.

Поняття **української політичної нації** у ньому запропоновано розглядати як інклюзивну громадянську спільноту, що об'єднує людей незалежно від етнічного походження або місця народження на основі свідомої належності до України, поваги до її законів та інституцій, спільної культури, цінностей і бачення майбутнього.

Окремим прикладом нового поняття є **мілітарна ідентичність**. Її запропоновано розуміти як стале усвідомлення громадянином своєї відповідальності за національну безпеку, захист національних цінностей та участь, відповідно до прав, обов'язків, компетентностей і громадянської ролі, у всеохоплюючій обороні, національному спротиві та зміцненні безпеки держави. Йдеться про культуру відповідальності громадянина за свободу і державу, громадянську стійкість та усвідомлення власної ролі у захисті України.

Подальшого термінологічного та нормативного опрацювання потребує поняття **когнітивної стійкості**. Формування когнітивної стійкості передбачає розвиток критичного мислення і медіаграмотності, розуміння принципів роботи цифрових платформ, навичок перевірки джерел та свідомого вибору інформаційного і культурного продукту.

Оновлення термінологічного апарату Закону має відображати сучасні виклики, що стоять перед державною політикою сфери.

Щодо співвідношення української національної та громадянської ідентичності. У науковій та експертній спільноті наразі немає узгодженої позиції щодо меж розмежування української національної та громадянської ідентичності. Частина науковців та експертів звертає увагу на ризики надмірного нормативного розмежування цих понять і пропонує розглядати їх у межах цілісного підходу, тоді як інші позиції виходять із необхідності збереження окремих визначень через відмінність політико-правових та етнокультурних складових.

Нормативна конструкція має бути сформована так, щоб не створювати уявлення про взаємовиключні ідентичності та не ускладнювати таким чином формування політики щодо громадян України за кордоном, закордонних українців, національних меншин та спільнот, корінних народів, внутрішньо переміщених осіб, жителів тимчасово окупованих і деокупованих територій.

Тому потребує фахового опрацювання взаємозв'язок цих понять у межах цілісної правової рамки із збереженням юридично значущих відмінностей та узгодженням з Конституцією України і суміжним законодавством.

Євроінтеграційний курс України зумовлює потребу врахувати у державній політиці питання **європейської ідентичності**. Відповідно до статті 2

Договору про Європейський Союз до основних цінностей ЄС належать повага до людської гідності, свобода, демократія, рівність, верховенство права та повага до прав людини.

Під час оновлення Закону доцільно опрацювати можливість нормативного відображення європейської ідентичності та орієнтації державної політики на цінності Європейського Союзу. Відповідні положення можуть бути узгоджені із суспільно-державними цінностями Українського народу та враховувати, що європейська інтеграція є складовою спільного бачення майбутнього української політичної нації.

Щодо громадян України, які перебувають за кордоном, та їх добровільного повернення. Масове вимушене переміщення громадян України за кордон сформуvalo довгострокове завдання зі збереження їхнього зв'язку з Україною. Такий зв'язок охоплює українську мову, освіту, культуру, доступ до українського інформаційного простору, участь у громадському житті, взаємодію з українськими інституціями та можливість долучатися до відновлення і розвитку держави. Особливої уваги потребують діти і молодь, для яких тривале перебування в іншому мовному, освітньому та культурному середовищі впливає на повсякденні практики і самоідентифікацію.

Під час оновлення профільного Закону доцільно узгодити його положення з цими процесами, визначити відповідне завдання державної політики та розмежувати повноваження залучених органів.

Щодо громадян України, які перебувають на тимчасово окупованій території України, та осіб, які виїхали з неї. Російська окупаційна політика спрямована на системне витіснення української національної та громадянської ідентичності. Її інструментами є адміністративний примус, репресії, примусова паспортизація, русифікація освіти, інформаційна ізоляція, мілітаризація та індоктринація дітей і молоді, зміна символічного простору та примусова асиміляція. Тривалість окупації посилює наслідки цієї політики. Частина дітей і молоді вже не має власного досвіду життя на підконтрольній Україні території.

Під час оновлення Закону доцільно окремо визначити завдання держави щодо громадян України, які перебувають на тимчасово окупованій території України, виїхали з неї на іншу територію України або за межі України, а також повернулися з території Російської Федерації. Окремого нормативного відображення потребують запобігання дискримінації та стигматизації, а також підготовка держави і громад до роботи зі значно більшою кількістю людей після деокупації території.

Закріплення цих завдань дасть змогу поєднати політику утвердження української національної та громадянської ідентичності з політикою деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій. Воно також сприятиме відновленню довіри громадян до держави, їх повноцінній участі в суспільному житті та зміцненню соціальної згуртованості.

Щодо локальних ідентичностей. Проведені дослідження та напрацювання IDEM свідчать, що локальна ідентичність є складовою загальної системи утвердження української національної та громадянської ідентичності. Зв'язок людини з місцевою громадою, її історією, культурним середовищем і

повсякденними практиками посилює відчуття належності до спільного українського політичного та культурного простору. У глосарії платформи IDEM локальна ідентичність розглядається через усвідомлення людиною унікальності своєї громади та її ролі у розвитку держави, а також через спільні цінності, сенси й орієнтири, які створюють підстави для згуртованості та спільних дій.

Урахування локальних ідентичностей у державній політиці дає змогу зміцнювати загальнонаціональну єдність на основі різноманіття України. Самобутні культурні, історичні та суспільні особливості громад можуть бути джерелом їхньої стійкості, взаємодії жителів і відповідальності за місцевий розвиток. Поєднання локальних історій і надбань зі спільним українським історичним та культурним простором допомагає громадам усвідомлювати власний внесок у розвиток держави. Для цього державна політика має визначити інструменти виявлення, осмислення, збереження та сучасного представлення місцевих надбань, їх інтеграції в освітні, культурні та громадянські практики.

Мінмолодьспорт уже опрацьовує практичні підходи до розвитку локальних ідентичностей у співпраці з ініціативою «Сенси міст», яка застосовує методологію, апробовану в Запоріжжі. Вона поєднує дослідження місцевої історії та культурної спадщини, аналіз сучасного міського середовища і залучення громади до формування спільного бачення розвитку міста. Отриманий досвід створює практичну основу для адаптації цієї методології до потреб інших громад та врахування її результатів під час формування державної політики.

Під час оновлення Закону доцільно закріпити місце локальних ідентичностей як складової загальної системи утвердження української національної та громадянської ідентичності та визначити їх урахування під час формування і реалізації державної політики. Це посилить зв'язок між місцевим і загальнонаціональним вимірами ідентичності, зміцнить суспільну єдність та забезпечить цілісність загальнонаціональної системи.

Щодо узгодження із суміжним законодавством. За час реалізації Закону відбулася низка змін в українському законодавстві. Законом України «Про засади державної політики національної пам'яті Українського народу» закріплено низку понять, пов'язаних з осмисленням української історії, російської агресії та захистом української ідентичності. До них належать Війна за Незалежність України, історична антиукраїнська пропаганда, рашизм тощо.

Профільний Закон було прийнято до законодавчого закріплення цих понять, тому в ньому використовуються інші формулювання щодо війни, боротьби за незалежність та збройної агресії Російської Федерації. Узгодження відповідної термінології важливе не лише з погляду системності законодавства. Використання цих понять у нормах, пов'язаних із національною пам'яттю, вшануванням захисників України та осмисленням сучасного історичного періоду, дає змогу точніше відобразити характер триваючої війни як боротьби за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, належно

вшанувати її учасників та сформувати цілісне суспільне розуміння причин, змісту і значення цієї боротьби.

Це безпосередньо пов'язано з утвердженням української національної та громадянської ідентичності, зокрема з формуванням спільного історичного наративу, усвідомленням тяглості боротьби за українську державність та належним вшануванням борців за незалежність України.

Щодо переліку суб'єктів державної політики та розмежування повноважень. Чинний перелік органів державного регулювання у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності не повністю відображає актуальний розподіл компетенцій.

Наразі міжсекторальний характер політики охоплює ширше коло суб'єктів, ніж те, яке було враховано під час прийняття Закону. Протягом останніх трьох років до практичної реалізації відповідних завдань долучилися органи та установи, компетенція яких пов'язана із зв'язками з українцями за кордоном, внутрішньо переміщеними особами, тимчасово окупованими та деокупованими територіями, інтеграцією, реінтеграцією, збереженням людського капіталу. Відбулися також реорганізації центральних органів виконавчої влади та змінився розподіл окремих функцій.

Тому перелік учасників реалізації політики доцільно переглянути за функціональною ознакою (Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України, Міністерство у справах громад, територій та внутрішньо переміщених осіб України, Міністерство економіки та довкілля України).

Щодо актуалізації завдань державної політики. Завдання, закріплені в Законі у 2022 році, потребують перегляду з урахуванням тривалості війни, масштабів внутрішнього і зовнішнього переміщення, наслідків окупації та змін у системі органів виконавчої влади. До оновленого переліку доцільно включити збереження ідентичності громадян України за кордоном і на тимчасово окупованій території України, сприяння добровільному поверненню, підтримку осіб, які виїхали з окупації або повернулися з території Російської Федерації, формування когнітивної стійкості, розвиток локальних ідентичностей та зміцнення соціальної згуртованості.

Реалізація оновлених завдань потребує **належного і передбачуваного фінансування**. Без достатньої інституційної і фінансової спроможності визначені Законом завдання залишатимуться нерівномірно забезпеченими на різних територіях і для різних груп громадян. Масштаб ресурсів, які Російська Федерація спрямовує на антиукраїнський вплив, демонструє довгостроковий характер загрози. Приміром, за даними Служби зовнішньої розвідки України, у бюджетному плануванні Російської Федерації на 2026 рік на державні телеканали, медіа та пропагандистські проекти в інтернеті було передбачено 146,3 млрд рублів (понад 1,6 млрд доларів США). Ця сума не охоплює всіх витрат на русифікацію освіти, мілітаризацію молоді та зміну культурного й інформаційного простору на тимчасово окупованій території України. Українська відповідь має ґрунтуватися на демократичних принципах, а її масштаб має відповідати тривалості та системності загрози.

Інформаційні матеріали про виконання Закону України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності»

Законом України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» (далі – Закон) вперше з часу проголошення Незалежності України було системно вибудовано державну політику у цій сфері.

Після прийняття Закону, Міністерством молоді та спорту України, як центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, при підтримці Уряду та у співпраці з органами виконавчої влади, інститутами громадянського суспільства, науковою спільнотою забезпечено повну імплементацію його положень.

На базі Міжвідомчої комісії з питань національно-патріотичного виховання утворено Координаційну раду з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при Кабінеті Міністрів України, до складу якої входять представники суб'єктів, що здійснюють державне регулювання у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, а також представники інститутів громадянського суспільства, науково-дослідних установ, організацій, інститутів громадянського суспільства, зокрема тих, що працюють з українською молоддю за кордоном а також з тимчасово окупованої території України.

Затверджено Типове положення про координаційну раду з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевому органі виконавчої влади, органі місцевого самоврядування, що дало можливість утворювати такі координаційні ради на регіональному (місцевому) рівні (постанова Кабінету Міністрів України від 18 квітня 2023 р. № 364).

Внесено зміни до Бюджетного кодексу України (Закон № 1789-VIII від 20 грудня 2016 р. (в редакції Закону № 3278-IX від 27 липня 2023 р.).

Схвалено Стратегію утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року та затверджено операційний план заходів з її реалізації у 2023—2025 роках (постанова Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2023 р. № 1322).

Схвалено Концепцію Державної цільової соціальної програми з утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2028 року (розпорядження Кабінету Міністрів України 16 лютого 2024 р. № 141).

Затверджено Державну цільову соціальну програму з утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2028 року, що стала

завершальним етапом імплементації Закону (постанова Кабінету Міністрів України від 30 липня 2024 р. № 864).

Затверджено Порядок підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності (постанова Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2023 р. № 1196).

Затверджено Типову освітню програму підвищення кваліфікації фахівців у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності (наказ Мінмолодьспорту від 14 березня 2024 року № 1587).

Затверджено Порядок використання (залучення) особового складу, ресурсів та засобів сил безпеки і сил оборони, забезпечення заходів безпеки, медичного забезпечення під час здійснення заходів військово-патріотичного виховання (постанова Кабінету Міністрів України від 2 квітня 2024 р. № 371).

Внесено зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2017 р. № 1014 «Про затвердження типових положень про молодіжний центр та про експертну раду при молодіжному центрі» (постанова Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2026 р. № 999), які передбачають включення завдань щодо реалізації державної політики сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності у діяльність молодіжних центрів всіх рівнів, зокрема щодо залученням до реалізації заходів громадян України, які проживають за кордоном або на територіях, включених до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією.

Внесено зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2011 р. № 1049 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка» (постанова Кабінету Міністрів України від 7 травня 2024 р. № 5110).

Затверджено умови відбору кандидатів до складу конкурсних комісій з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка (наказ Мінмолодьспорту від 16 травня 2024 № 3050).

Затверджено Критерії та Порядок здійснення моніторингу діяльності закладів сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності» (наказ Мінмолодьспорту від 19 грудня 2023 № 7620, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 01 лютого 2024 р. за № 167/41512).

Внесено зміни до ряду наказів Міністерства молоді та спорту України щодо Порядків реалізації програм, проектів та проведення заходів державної політики у молодіжній сфері та сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, подання творчих звітів про проведення заходу та підсумкових звітів про виконання договору та здійснення моніторингу реалізації проекту та проведення заходу, формування календарних планів заходів щодо реалізації державної політики у молодіжній сфері та сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, подання фінансових звітів про реалізацію програм, проектів та проведення заходів державної політики в

молодіжній сфері та сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності.

Внесено зміни до положень окремих центральних органів виконавчої влади у частині повноважень щодо участі у формуванні та реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності.

Прийняття та імплементація Закону у 2023-2026 роках забезпечили системність реалізації державної політики сфери на всіх рівнях: місцевому, регіональному та загальнонаціональному шляхом:

створення та функціонування понад п'ятисот координаційних рад з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності на всіх рівнях;

прийняття у 20 областях регіональних програм з утвердження української національної та громадянської ідентичності;

збільшення видатків на реалізацію державної політики з 102 млн 865 тис. грн у 2024 році на 127 млн 537 тис. грн. у 2026 році (на 24% >);

проведення спільно з структурними підрозділами з питань молоді та спорту обласних державних (військових) адміністрацій та ДУ «Всеукраїнський молодіжний центр» та у партнерстві з інститутами громадянського суспільства та силами безпеки і оборони понад 100 всеукраїнських заходів спрямованих на утвердження української національної та громадянської ідентичності, оборонної свідомості та громадянської стійкості (з загальним охопленням близько 1 млн осіб);

реалізації понад 100 проєктів спрямованих на утвердження української національної та громадянської ідентичності громадськими організаціями за фінансової підтримки держави (з загальним охопленням близько 1 млн осіб);

підготовки понад 300 фахівців, які працюють у цій сфері.

Пропозиції
щодо рекомендацій за підсумками проведеного засідання Комітету
Верховної Ради України з питань молоді і спорту на тему: «Шляхи
вдосконалення законодавчого забезпечення сфери утвердження
української національної та громадянської ідентичності»

Рекомендувати:

1. Міністерству молоді та спорту України спільно із заінтересованими органами державної влади під час розроблення проєкту Закону України про внесення змін до Закону України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» опрацювати та врахувати пропозиції щодо:

удосконалення термінологічного апарату Закону з урахуванням актуальних суспільних процесів, наукових та експертних напрацювань;

уточнення співвідношення понять української національної та громадянської ідентичності в межах цілісної правової рамки, а також можливості нормативного відображення європейської ідентичності;

перегляду ціннісних орієнтирів сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності з урахуванням виміру європейських цінностей, закріплених статтею 2 Договору про Європейський Союз;

визначення завдань державної політики стосовно громадян України, які перебувають за кордоном, зокрема щодо збереження їхнього зв'язку з Україною та сприяння добровільному поверненню;

визначення завдань державної політики стосовно громадян України, які перебувають на тимчасово окупованій території України, виїхали з неї на іншу територію України або за межі України чи повернулися з території Російської Федерації, зокрема щодо збереження та відновлення української національної та громадянської ідентичності, а також запобігання їх дискримінації та стигматизації;

урахування локальних ідентичностей під час формування та реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

узгодження положень Закону із суміжним законодавством, зокрема у сфері національної пам'яті;

актуалізації переліку суб'єктів державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності та розмежування їхніх повноважень;

актуалізації завдань державної політики з урахуванням наслідків збройної агресії Російської Федерації, тимчасової окупації, внутрішнього і зовнішнього переміщення громадян.

2. Міністерству соціальної політики, сім'ї та єдності України, Міністерству у справах громад, територій та внутрішньо переміщених осіб України, Міністерству економіки та довкілля України надати Міністерству молоді та спорту України пропозиції щодо завдань і повноважень відповідного центрального органу виконавчої влади у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, які доцільно передбачити під час оновлення Закону, з урахуванням визначеної законодавством компетенції.

3. Міністерству фінансів України разом з Міністерством молоді та спорту України та іншими заінтересованими центральними органами виконавчої влади опрацювати питання фінансового забезпечення виконання завдань державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності.
